

REDAȚIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2Art coli și cores-
pondențe pentru pu-
blicare se trimit re-
dacției.Concure, inserțiuni
precum și taxele de
abonament se trimit
Administrației ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

O conferință învățătorească.

În zilele trecute am ospitat la conferința învățătorească din protopopiatul Aradului, ținută în școala centrală a învățătorului Iosif Moldovan. — Practica a încetățenit binișor și formele convenționale în adunările învățătorești, încât se simți bine în ele, ca și acasă. Oamenii cari discută și se controversează în idei, dar nu se urăsc unii pe alții, acesta este chipul muncii cinstită și îmi cade bine a constata aceasta.

Cuprinsul conferinței a fost obiectiv. În program au fost luate două dizertații, două prelegeri practice și o temă de ordine socială învățătorească.

După mine dizertațiunile n'au loc în conferințele despărțămintelor. Problema conferințelor este per eminentiam practică. A pune în aplicație practică sistemele noi metodice prin prelegeri practice în școala unde să țină conferința și a discuta asupra aplicabilităților. Rezultatele acestor discuțiuni a-le rezumă și a-le face obiecte de discuțiune în adunarea generală. Mai departe a pune în discuțiune teme de ordine administrativă școlară și a-le înainta și aceste adunării generale. Cu un cuvânt a face fața școalei vii cu toate scăderile și îmbunătățirile ei. De pildă desemnul și lucrul manual au devenit un factor principal în școală și au să fie scara pe care să edifice învățământul. Metoadele acestora au să reformeze învățământul, e nevoie dar să fie cunoscute metoadele și înaintea învățătorilor, cari au ieșit mai demult din școală. În program eră suscepută o prelegere din desemn de învățătorul Iosif Moldovan, spre nenorocire însă prelegerile practice nu s'au putut ține din pricina, că școalele din Arad sunt închise în urma epidemiei difterică și așa conferința a fost lipsită de propriul obiect al ei. Chestiunea aceasta actuală însă trebuie să ajungă bine pregătită în discuțiunea adunării generale ce urmează, dreptce are să se mai țină o conferință și să nu lipsească nici din desbaterile celorlalte conferințe metoda naturalist al desemnului și și a lucrului de mână. Din aceste elemente pregătește apoi comitetul central materialul pentru adunarea generală, iar aceasta devine expresiunea școalei vii și dă îndrumări pentru munca anului viitor.

Numai astfel să pot face specializările metodice și pot aceste deveni un bun comun al tuturor învățătorilor, iar Reuniunile un factor real al culturii învățătorilor.

Altfel dizertațiunile au fost lucrate cu îngrijire, dovadă că oamenii cetesc și judecă. Conferențiarul Cristea în idealismul său, ce-i șade bine, a vrut să scoată la iveală pedagogia lui Eminescu din contactul ce la avut Eminescu cu școala și într'adevăr a scos tot ce a putut din viața revizorului Eminescu, spre a-l prezenta de amicul școalei. Eminescu însă n'a reprezentat o direcție pedagogică, nici nu putem vorbi despre Herbartianismul lui Eminescu. Mai mult că putem vorbi despre influințele lui Schoppenhauer, ce pare a-i fi determinat forma științifică a pessimismului său însărcinat, dar nu degenerat pentru că în poezia lui Eminescu este vieată. Putem dar remarcă pessimismul lui Eminescu în concepțiunile sale filozofice, iar în raport cu pedagogia numai ca și pe amicul școalei, peste tot: apostol al civilizațiunii.

Conferențiarul Colțâu în tractatul său despre Șaguna a scos drăguț în relief conceputul conferințelor învățătorești în legătură cu monitorii pedagogiei vechi. Să nu desconsiderăm însă instrucția cu monitorii, ca să nu cădem în aceeaș osândă. Astăzi să urgeză treptele formale, dar aceste încă nu sunt staționare, zilele lor încă sunt numărate. Sufletul omului este o adâncime infinită, vecinic clocotitor și vecinic să relevează în el taine pe cari filozoful le analizează și cercă să le descifreze, de aici provin și încercările necurmate de a rezolvă problema educațiunii și aceste încercări se schimbă una pe alta în calea perfecțiunii, dar sfârșitul perfecțiunii e departe... departe... acolo unde este atotștiința ce nouă nu ne este dată. Acea lume înaltă științifică formulează principiile pedagogice, pe cari învățătorul le aplică și prin aplicație să face proba practică de realizare.

Acesta este procesul civilizațiunii, de n'ar fi așa am rămânea staționari, vezi cine nu cugetă nu se schimbă, rămâne acelaș. În cugetarea asupra problemelor educațiunii zace progresul pedagogiei și pentru mine este o satisfacție când văd oameni cugetători, aici pe învățătorii nostri cugetători. Numai de aripi de Icar să vă feriți.

Învățătorul Guleș, aveă să deslușească indiferentismul ce cred unii a-l observa între învățători. A spus, că generația bătrână ocupă terenul de validitate de'naintea generației tinere, căreia nu-i deschide teren de muncă, dar n'a arătat cum este împedecată de a-și reclama loc de muncă. Adevărul va fi doar, că nu sunt imbițați cu lucrul. Dar uită dragă, lucrează și-ți cere loc la masa verde și sunt sigur, că nu vei fi refuzat ci din contră vei fi îmbrățișat de cei ce așteaptă să vază cu ochii, că cine este omul viitorului, care să le ocupe locul. Treptat dar înainte, dacă cumva accentul nu însamnă orgoliul tinereții de a da jos pe cei bătrâni, ce nu cred să fie, căci eu am părere bună despre conferențiar și generația tinăra și în aceasta credință nu mă clătina nici chiar cazurile de ușurințe ale tinereții. De pildă un învățător tinăra n'a participat la conferință deși eră în Arad, îl întreb în ziua următoare, că de ce n'a fost la conferință iar dânsul cu toată vanitatea bunei credințe îmi răspunde: că s'a întâlnit cu un amic de școală și a petrecut cu acela. Băiatul nici nu eră în clar cu datorințele superioare oficiale, față de datoriile amicale. Vezi tinerețea trebuie mai nainte încetățenită în viața publică și numai după aceea începe rolul ei. Cazul de aici eu nu-l socotesc de indiferentism ci de puierilitate în viața publică, dar din copii se fac bărbați harnici dacă sunt bine crescuți, tinerii dar trebuie să facă stagiul novitiului vieții publice, dela dânsii atârna, cât să se țină novititul.

A atins însă și jigniri din partea superiorității, anume că consistorul nu satisface în totdeauna dorințele Reuniunii, anume acele despre cari consistorul crede, că nu cad în competența Reuniunii de a-le impune consistorului. Vorba e că consistorului încă trebuie să i-se recunoască dreptul de a aveă părerea sa și așa eventuala îndrumare nu este jignire ci mai vârtos act de îndreptare din partea unui matur corp, care vede și mai departe decât ce să vede în jos. Dar impedecă consistorul reuniunea în activitatea sa? Eu așa știu, că nu, ci din contră consistorul și peste tot corporațiunile noastre bisericesti s'au espus până în pânzele albe pentru școală și învățătorul ei de ia creat soarta de astăzi neasămănat mai bună decât cea de odinioară.

Ședeă mai bine conferențiarului să aibă un cuvânt de recunoștință față de superioritatea bisericescă sbuciumată în apărarea școlii, decât cuvântul supărăcios. Ori doar superioritatea aceea n'are lipsă de mângăierea recunoștinței pentru sbuciumările sale?

Dacă conferențiarul priveă mai aproape de sine poate nu ajungea în păcatul nedreptății, ci află, că în sinul învățătorimeii se ivesc aparențele de puțină păsare de instrucțiunile confesionale, un fel de tendență de emancipare de sub legăturile

confesionale. La noi aceasta aparență este minimală, aiurea este mai pronunțată, pe cum o știu aceasta cei ce cetesc gazete. Aceste tendențe însă sunt trecătoare, când vor simți sinul rece la care gândesc cu grab' se vor întoarce și cei rășleți la sinul mamei bune. Mie nu-mi fac griji aceste oscilări și eu cred a aveă titlu de a cunoaște lumea.

Am fost întrebat de cătră unul dintre d-voastră, despre impresiile ce mi le-a făcut conferința despărțământului tractual din Arad și iscălesc cu drag acele plăcute impresii pentru toți.

R. Ciorogariu.

Regulament

pentru procedura judecătorească în cauzele disciplinare în Metropolia gr. or. română din Ungaria și Transilvania.

CAP. I.

Persoanele supuse disciplinei.

§. 1.

Regulamentului prezent sunt supuse toate persoanele însărcinate cu funcțiuni bisericesti, școlare, episcopale și fundamentale, cu excepția arhierilor și a călugărilor dela mănăstiri, ale căror cauze disciplinare are să le reguleze sinodul episcopesc. Acest regulament se extinde mai departe și asupra candidaților de preoți și de învățători.

A. Trangresiuni disciplinare.

§. 2.

- a) Neglijență sau neascultare în împlinirea datorințelor;
- b) necorectități în afacerile oficiale;
- c) fapte mai puțin grave, săvârșite în contra ordinii și a bunei cuviințe;
- d) căutare de certe și agitare la neînțelegeri;
- e) expectorațiuni și expresiuni necuviințioase față de superiori și de autoritățile bisericesti;
- f) executarea înainte de aprobare a acelor concluze, cari sunt a se aproba prealabil prin autoritățile superioare.

B. Delicte disciplinare.

§. 3.

- a) Necredință față de biserică;
- b) desconsiderarea și deonestarea doctrinelor, canoanelor, legilor, ordinațiunilor și datinelor bisericesti;
- c) fapte contrare canoanelor, regulamentelor și ordinațiunilor în vigoare;
- d) fapte contrare moralei publice;
- e) viață casnică contrară moralei publice și învățurii bisericesti, precum și căsătoria nebinecuvântată de biserică;
- f) neîmplinirea obstinată a datorințelor oficiale și neglijarea cu desăvârșire a oficiului;
- g) părăsirea arbitrară și nejustificată a oficiului;
- h) călcarea datorințelor oficiale și abuzul de oficiu săvârșit prin corumperi sau mituiri;
- i) neascultarea obstinată și purtarea necuviințioasă față de superiorități;
- k) administrarea necorectă sau înstrăinarea averilor bisericesti, școlare și fundamentale;
- l) denunțări și calomnieri față de capii și superiorii

bisericii, precum și față de corporațiunile, instituțiile și organele bisericesti;

- m) conspirațiuni și conlucrări în contra întregității și constituțiunii bisericesti;
- n) corumperi la alegeri, precum și complicitate la acelea;
- o) violarea secretului de oficiu;
- p) purtarea nemorală și scandaloasă, aptă de a compromite poziția oficioasă a inculpatului;
- r) condamnarea prin sentință ridicată la valoare de drept din partea judecătorilor penale pentru crime ori delicta difamante.

C. Pedepse disciplinare.

§. 4.

Pentru transgresiunile înșirate în §-ul 2 a—f, se aplică în calea ordinei, fără procedură disciplinară pedepsele următoare:

- a) admonițiune;
 - b) infruntare;
 - c) amendă respective pedeapsă în bani până la 100 coroane.
- În contra aplicării acestor pedepse în calea ordinei nu se admite remediul de drept.

§. 5.

Pentru delicta înșirate în §. 3 a—r, se aplică următoarele pedepse:

- a) amendă până la 10% a salariului respective a tuturor emolumentelor, care în caz de neplătire se schimbă în suspendare dela oficiu și o parte de beneficiu pe un timp anumit amăsurat pedepsei bănești;
- b) lipsirea de drept la adaus cuincuenal pe timp anumit ce nu poate trece peste 2 ani;
- c) detragerea competențelor personali a învățătorilor dirigenți;
- d) suspendare dela oficiu și dela beneficiul întreg sau numai în parte pe un timp anumit;
- e) amovare din oficiu și din postul ce-l ocupă;
- f) exchiderea temporală ori definitivă din sinul candidaților pentru serviciul bisericesc sau școlar;
- g) exchidere temporală din sinul corporațiunilor bisericesti;
- h) destituire necondiționată adevădă lipsire totală de dreptul de a mai putea ocupa post bisericesc, școlar sau episcopesc în metropolie;
- i) lipsire pentru totdeauna de caracterul oficial și de dreptul la penziune.

D. Organele îndreptățite a aplică pedepsele și a ordina cercetarea.

§. 6.

Pentru transgresiunile înșirate în §. 2 lit. a) și b) protopresbiterul față de subalterni poate aplică pedepsele prescise în §. 4 lit. a), b) și pedeapsa de sub c), până la 20 coroane.

§. 7.

Pedepsele prevăzute în §. 4, le aplică în calea ordinei consistorul eparhial, iar în caz de urgență prezidentul aceluia.

§. 8.

Celce în decurs de 3 ani a fost pedepsit în calea ordinei de 3 ori pentru transgresiune și în decursul aceluia timp săvârșește iarăș asemenea transgresiuni, are să fie urmărit în calea disciplinară pentru delict și pedepsit conform §-ului 5.

§. 9.

Pentru delicta înșirate în §. 3 este îndreptățit a ordonă cercetare disciplinară:

- a) în contra persoanelor de manipulațiune și de cancelarie prezidentul oficiului respectiv;
- b) Consistorul eparhial ori prezidentul aceluia în contra tuturor organelor, funcționarilor și persoanelor supuse jurisdicțiunii sale;
- c) Consistorul metropolitan ori metropolitul în contra asesorilor și funcționarilor aplicați la consistorul metropolitan.

E. Prescripțiunea.

§. 10.

Transgresiunile prevăzute în §. 2 se prescriu în 6 luni dela săvârșirea acelor respective dela ajungerea la cunoștința forului competent.

§. 11.

Delicta disciplinare prevăzute în §. 3 se prescriu și nu mai pot fi urmărite după 3 ani dela săvârșirea acelor sau dela ajungerea la cunoștința forului competent, dacă în acest restimp inculpatul n'a săvârșit alt nou delict disciplinar și dacă inculpatul nu este în continuitatea săvârșirii delictelor.

De cumva însă delictul invoală crimă după legile criminale ale statului, atunci nu se poate privi de prescrist până ce n'a intrat prescrierea după legile criminale ale statului.

Prescripțiunea normată în legile statului nu este obligătoare pentru biserică în caz dacă inculpatul a săvârșit fapte, cari il discualifică de a mai putea împlini funcțiuni sacre.

CAP. II.

A. Forurile judecătorești.

§. 12.

Forurile judecătorești disciplinare sunt:

I. Ca foruri de prima instanță:

- a) scaunul protopresbiteral, în cauzele ce i-se conced din partea consistorului eparhial (§. 33 p. 3 din statutul organic);
- b) Consistorul eparhial;
- c) prezidiul în cazurile prevăzute, în §. 11 p. a) al acestui regulament;
- d) comisiunea disciplinară a consistorului metropolitan în cazul §. 11 litera c);

II. Foruri de a doua instanță:

- a) Consistorul eparhial în cauzele, în cari scaunul protoprezbiteral judecă în prima instanță;
- b) Consistorul metropolitan în toate cauzele în car consistorul eparhial judecă ca for de prima instanță;
- c) plenul consistorului metropolitan, în cazul când a judecat ca primul for comisiunea disciplinară a aceluia.

B. Regularea competenței.

§. 13.

Consistorul provede și judecă cauzele disciplinare de pe teritorul jurisdicțiunii sale;

- a) în ședința plenară asupra asesorilor consistoriali mireni, secretarului mirean, fiscalului, defenzorului matrimonial, funcționarilor dela cassă și a membrilor corporațiunilor protoprezbiterale și parohiale pentru faptul și omisiunea săvârșite în calitatea lor ca atari:

b) în senatul bisericesc asupra preoților ori în ce funcțiune, protopresbiterilor, profesorilor de teologie, catiheților și candidaților de preoți;

c) în senatul școlar asupra profesorilor dela institutele medii și pedagogice, învățătorilor, învățătoarelor și candidaților de profesori ori învățători;

d) în senatul episcopesc asupra membrilor epitropiilor protopresbiterale și parohiale.

C. Cauzele excluderii dela funcționare ca judecător și delegarea altui for.

§. 14.

Nu pot funcționa ca judecători:

a) cei înrudiți cu inculpatul până la al șaselea grad de sânge sau al patrulea grad de cuscrenie, sau se află cu inculpatul în legături de adopțiune, tutelă sau curatelă;

b) ceice sunt în dușmănie sau în proces cu inculpatul;

c) martorii în cauzele în cari au depus mărturisiri esențiale;

d) apărătorii și reprezentanții inculpatului, precum nici arătătorul (acuzatorul) sau reprezentantul aceluia, nici fișcalul consistorial, ca reprezentantul acuzei;

e) cei cari au concurs cu votul lor la deciderea cauzei în instanță inferioară;

f) comisarul de investigațiune în cauză.

Membrii forurilor, cari cad sub dispozițiunile acestui §. sunt îndatorăți a se insinua ca atari la prezidentul forului.

§. 15.

Înculpatul are drept a pretinde excluderea acelor membrii ai judecătoriei dela funcționare ca judecători, față de cari poate dovedi, că subversează una dintre cauzele enumerate în §-ul precedent. Aceasta o rezoalvă forul competent, iar în contra deciziunii nu se admite recurs.

Dacă din cauzele susnumărate ar fi excluși a funcționa ca judecători, ori s'ar afla din acte, că sunt bănuși de interesați sau preocupați atâția membri ai forului respectiv, încă numărul celor neexcepționați nu ar fi deajuns pentru a aduce hotăriri valide, la cerere ori din oficiu urmează delegarea altei judecătorii de aceiaș categorie.

§. 16.

Delegarea altei judecătorii față de scaunul protopresbiteral deja încredințat, o dispune consistorul eparhial, iar față de consistorul eparhial, consistorul metropolitan, și în caz de urgență, metropolitul.

§. 17.

Forul delegat urmărește întreaga procedură dela început, având a tracta cauza cu observarea tuturor regulilor de procedură. Iar hotărârile sale le imanează inculpatului pe calea forului competent al respectivului.

CAP. III.

Investigarea.

§. 18.

Investigarea se introduce în contra inculpatului pe temelul arătărilor private ori oficiale, sau din oficiu pe baza observărilor proprii.

§. 19.

Fiecare persoană asupra căreia se extinde acest regulament, este îndreptățită în interesul său propriu sau în interesul public, a cere cercetare disciplinară în contra sa.

§. 20.

Arătări, despre fapte sau întrelăsări, cari nu constituiesc transgresiune ori delict disciplinar, se resping fără nici o cercetare.

Arătări anonime sau sub nume falze, nu se iau în considerare.

§. 21.

Organul îndreptățit a ordina cercetarea înainte de toate ascultă pe inculpatul și aflând substrat deajuns, ordonează investigațiunea, indică punctele de investigat și trimite comisar investigător, indegetând totodată, pe cât numai se poate, modalitățile de cercetare. În cazuri grave și urgente se poate ordina investigațiunea și fără ascultarea prealabilă a inculpatului.

Dispozițiunea prin care se ordonează investigațiunea, nu este apelabilă.

§. 22.

Pe baza sentinței criminale definitive a judecătoriei competente se poate pertracta și decide cauza, fără de a urmă procedură de investigare.

§. 23.

Deodată cu ordonarea investigațiunii prealabile sau în decursul acesteia, în cazuri grave și deosebi când se arată periclu provenit direct din delictul inculpatului, pentru biserică-școală, sau averea acestora, se poate suspenda inculpatul dela oficiu și beneficiu în parte sau întreg; iar față de învățători urmează suspendarea dacă sunt urmăriți pentru delictele definiate în articolul de lege XXVII. 1907 §. 22, punctele a—c, ori pentru delictele prevăzute în §. 3 g) și h) din acest regulament.

În contra deciziunii de suspendare inculpatul poate recurge, însă recursul nu împedecă executarea.

Suspendarea preventivă nu poate dura mai mult de 3 luni.

§. 24.

Suspendarea preventivă urmează de sine și se va decretă în puterea legii: când pe baza investigațiunii criminale din partea autorităților statului pentru crime ordinare s'a ordonat deținerea inculpatului.

§. 25.

Suspendarea preventivă se sistează:

a) dacă în cursul cercetării se dovedește, că motivul pentru care este suspendat a fost fără temei;

b) prin sentință de achitare sau dacă este judecat cu pedepsele prevăzute în §. 5 a—c din acest regulament.

§. 26.

Investigațiunea și respective instruirea procesului o îndeplinește comisarul de instrucțiune, spre care scop face cercetările necesare, ascultă pe acuzat, pe arătători, pe daunați și pe toți martorii provocați, având a eruă toate dovezile relative la delictul arătat.

Arătătorul, după împrejurări, poate fi ascultat și ca martor.

Inculpatul este în drept în decursul investigațiunii a înainta comisarului de instrucție și judecătoriei disciplinare ori ce cerere întru apărarea sa. Atât arătătorul cât și acuzatul au drept a-și numi câte unul sau doi bărbați de încredere pentru controlarea cercetării.

§. 27.

Inculpatul are drept a fi de față în persoană ori a fi reprezentat prin plenipotențiat la ascultarea martorilor și la efectuarea cercetării. Neînfașarea incul-

patului ori a arătătorilor sau lipsa bărbaților de încredere nu împiedică efectuarea investigațiunii.

§. 28.

Martorii de altă confesiune, pot fi citați să-și facă mărturisirea înaintea comisarului de investigație; când însă nu s'ar prezenta, forul respectiv va receră judecătoria civilă competentă pentru a-i asculta. Tot asemenea pot fi ascultați și acei credincioși ai bisericei, cari din ori ce cauză nu s'ar putea prezenta înaintea comisarului de investigație.

§. 29.

Martorii au să fie ascultați pe rând unul câte unul. Înainte de ascultare fiecare martor se face atent să spună adevărul și să nu retacă nimic, căci fasiunea va avea să o întărească cu jurământ.

După aceasta se pun următoarele întrebări generale :

- a) Care-i este numele ?
- b) De câți ani e ?
- c) De ce religie este ?
- d) Ce stare socială și ce ocupațiune are ?
- e) Este înrudit sau încuscrut cu acuzatul, ori cu acuzatorul și în care grad ?
- f) Nu este în dușmănie sau în proces cu unul dintre aceștia ?
- g) Nu i-s'au promis sau dat ceva pentru ca să nu spună adevărul, și dacă da, prin cine ?
- h) Nu l-a învățat cineva cum să mărturisească ?
- i) Fost-a pedepsit, și dacă da, unde și prin cine ?

§. 30. CU Cluj / Central

După interogatorul general vin a se pune întrebările speciale în meritul obiectului de cercetare, atâtea câte se recer pentru constatarea adevărului. După ce s'a luat răspuns la toate întrebările puse de comisar se dă voie inculpatului a pune martorilor întrebări în meritul obiectului de cercetare. Întrebări, cari nu se țin de obiect nu se admit.

§. 31.

Nu pot fi admiși ca martori :

- a) cei ce n'au împlinit anul al 14-lea al etății, când s'a săvârșit faptul încredințat;
- b) cei cari pentru defect trupesc ori spiritual n'au fost capabili a-și câștiga nemijlocit cunoștințe necesare în meritul cauzei;
- c) cei cari au fost pedepsiți în cale criminală pentru jurământ fals sau pentru falsificare de documente.

§. 32.

Nu pot fi obligați a fi martori și a depune mărturisirea: căsătorii unul contra altuia, pruncii, părinții, frații, surorile, nepoții și strănepoții inculpatului, pruncii fraților și a surorilor inculpatului, unchiul și mătușa, vărul și verișoara, pruncii adoptivi, tutorul și curatorul inculpatului, precum nici cei ce stau sub tutela sau curatela lui.

Persoanele acestea înainte de ascultare sunt a se face atente asupra dreptului de a refuza mărturisirea.

Aceasta se înseamnă la protocolul de investigație.

§. 33.

Fasiunile tuturor celor ascultați se introduc la protocol.

Inculpatul își poate însuși scrie sau dicta fasiunea, precum și observările sale relativ la fasiunea martorilor.

§. 34.

Fasiunea introdusă în protocol se cetește eventual se explică înaintea respectivului, sau, la cererea lui, i-se dă spre cetire și aceasta se înseamnă la protocol.

Cel ascultat are să subscrie protocolul de investigație, iar denegarea subscrierii împreună cu eventualele motive se înseamnă în protocol.

§. 35.

Când difer fasiunile martorilor între sine, sau cu fasiunea inculpatului, asupra împrejurărilor esențiale, sau sunt în contradicție, martorii se pot confronta unul cu altul, sau cu inculpatul, de regulă deodată numai între două persoane. Confrontarea se face și la cererea inculpatului.

§. 36.

După ascultare și după introducerea fasiunilor la protocol, martorul ascultat făcându-se de nou atent la sfîntenia jurământului, încât fasiunea dănsului conține momente esențiale. Depune jurământul înaintea comisarului de investigație.

Jurământul este următorul :

„În numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh. Eu N. N. jur pe atotputernicul Dumnezeu, că la toate întrebările am spus numai adevărul curat, după cea mai bună a mea știință și conștiință și nu am retăcut nimica.

Așa să-mi ajute Dumnezeu. Amin“.

Depunerea jurământului se constată la protocol. Dacă vre-unul dintre martori ar denega jurământul, această împrejurare încă se înseamnă la protocol, împreună cu eventualele motive ale respectivului.

§. 37.

Tot comisarul de investigație efectuește, când se recere și oculata și la caz de lipsă ia opinia unui sau mai multor experți.

§. 38.

Protocolul făcut despre decurgerea și îndeplinirea investigațiunii, pe lângă cei ascultați, are să-l subscrie și comisarul de investigație și bărbații de încredere.

§. 39.

Terminând investigația comisarul are a înainta cu raport, protocolul de investigație împreună cu toate actele forului judecătoresc respective organului, dela care a primit mandatul.

CAP. IV.

Pregătirea procesului.

§. 40.

Prezidentul forului disciplinar, cel mai mult în 8 zile, transpune actele de investigație fiscalului pentru ingerință și propunere.

Când în decursul investigații în contra inculpatului s'au făcut arătări ori sau ivit indicii nouă pentru alte delictе, fiind a se rezovta toate prin o sentință, se așteaptă încheierea investigațiunii pentru toate delictеle indicate și apoi actele împreună se transpun fiscalului pentru propunere cumulativă.

§. 41.

Fiscalul în termen de 13 zile are să-și facă propunerea motivată.

Propunerea fiscalului poate fi :

- a) pentru sistarea procedurii;
- b) pentru întregirea investigațiunii;

- c) pentru punerea inculpatului sub acuză ;
d) pentru pedepsirea în cale de ordine.

§. 42.

Dacă fiscalul propune punerea sub acuză a inculpatului, are a-și formula deodată și acuza în care precizează delictul susținut, reasumează dovezile și toate momentele, pe care-și bazează și propune aplicarea pedepsei.

§. 43.

Acuza se comunică din prezidiu în copie acuzatului pe lângă provocarea de a răspunde la cuprinsul aceleia în termen de 14 zile dela primirea actului. (Acest termen la cerere motivată și justificată se poate prelungi încă cu 14 zile. Altă amânare nu să admită).

§. 44.

Acuzatul își poate face răspunsul în persoană sau prin plenipotențiat, credincios al bisericii ortodoxe române din patrie și admis de forul competent. În răspuns poate cere întregirea cercetării, poate reflecta la toate dovezile și momentele reproduse în acuză, la delictul susținut fără de dânsul și la aplicarea pedepsei propuse.

§. 45.

După trecerea termenului fixat pentru înaintarea răspunsului, intrând foaia de inmanuare, forul judecătoresc în ședință examinează actul și decide:

- a) ori sistarea procedurii pe motivele, că nu subversează delict disciplinar, sau că este prescris sau din lipsă de dovezi.
b) ori întregirea și continuarea cercetării (investigării);
c) ori — aflând cauza lămurită — punerea sub acuză a inculpatului, decretând totodată pertractarea cauzei în ședința următoare, ce este a se defigă pe un termen anumit.

În contra deciziei de întregire, de acuză și de pertractare, nu este admis remediu de apelată.

Iar în contra deciziei de sistare, fiscalul poate recurge în termen de 14 zile.

§. 46.

Forul judecătoresc în deliberarea cauzei nu este restrâns nici la propunerea fiscală, nici la cererea acuzatului.

§. 47.

Forul judecătoresc, întrunit în ședință și constituit conform dispozițiilor Statutului organic ia cauza în pertractare și deliberare.

La deliberarea cauzei, părțile adevădă : fiscalul consistorial și inculpatul ori plenipotențiatul dânsului nu pot fi de față.

CAP. V.

Probațiunea.

§. 48.

Ca dovezi sunt admise :

- a) recunoașterea faptului împlinit ;
b) fasiunea martorilor întărită cu jurământ și opiniunea experților ;
c) documente publice ;
d) documentele private, în cât nu sunt trase la în doială sau dacă sunt constatate de adevărate.

CAP. VI.

Deciderea.

§. 49.

Forul competent mai înainte de toate cercetează, dacă cauza este destul de lămurită pentru a o putea decide în merit, și încât află, că afacerea nu este destul de lămurită, forul respectiv înainte de a decide meritorie dispune întregirea investigațiunii și completarea dovezilor.

Meritul acuzei se decide prin sentință, iară celelalte rezolviri prin deciziune.

§. 50.

La deciderea în merit referentul, pe baza examinării actelor, expune acuzele, precizează delictul, reasumează dovezile, contra dovezile, precum și momentele atât agravatoare, cât și cele atenuante, și apoi face propunere motivată de rezolvare ; după propunerea referentului urmează consultarea și dacă se face contra propunere, urmează votarea, care se începe cu asesorul cel mai bătrân în serviciu.

La decidere se cere majoritatea absolută a voturilor. Fiecare membru prezent al forului judecătoresc este dator să voteze.

Când voturile sunt egale, decide votul prezidentului.

După încheierea votării conform aceleia, prezidentul enunță sentința ori deciziunea.

§. 51.

La deciderea în merit a cauzei, examinarea și cumpănirea dovezilor se face fără nici o restrângere iar votizarea are să fie liberă, după cea mai curată convingere a votanților.

§. 52.

În sentință se decide și se enunță sau vinovăția și pedeapsa dictată, sau nevinovăția și achitarea acuzatului, precum și eliberarea lui de sub eventuala suspendere dela oficiu și beneficiu, motivându-se sentința pe baza actelor.

Încât acuzatul n'a fost suspins preventiv, iar prin sentință se enunță destituirea necondiționată a dânsului (§. 5, lit. i) deodată cu enunțarea destituirii prin sentință se enunță și suspenderea acuzatului dela oficiu și întreg beneficiul.

Apelata nu împiedecă executarea suspensiunii.

§. 53.

În sentință se cualifică delictul susținut, se precizează pedeapsa dictată împreună cu urmările aceleia, iar în motivarea sentinței se resumează toate dovezile și datele pe cari se bazează sentința și reflectează atât la împrejurările, cari fac, evidentă culpa, cât și la acelea, cari dovedesc nevinovăția inculpatului.

§. 54.

Încât are loc restituirea beneficiului pentru timpul cât a fost inculpatul suspins, se decide totdeauna în sentință.

§. 55.

Sentința enunțată și subscrisă de prezidentul și notarul forului, precum și alte deciziuni, se comunică în scris acuzatului, acuzatorilor și fiscalului.

Foile de inmanuare se acud la acte.

CAP. VII.

Apelată și recurs.

§. 56.

În contra sentinței se admite apelată atât pentru acuzat, cât și pentru fiscal și pentru arătătorul, respective acuzatorul privat.

§. 57.

Apelata se înaintează de regulă la forul a cărui sentință se apelează, în termen de 14 zile dela ziua inmanuării sentinței.

§. 58.

În apelată se pot combate atât formalitățile de procedură, cât și meritul cauzei.

§. 59.

În contra deciziunii, unde este admis, se poate înainta recurs la forul competent, în termen de 14 zile dela publicarea respective dela inmanuarea deciziunii.

§. 60.

În urma apelatei sau recursului intrate în termen legal, toate actele împreună cu apelata sau recursul, cu o consemnare a actelor și cu eventualele reflexiuni ale respectivului for, se subștern forului apelatorial.

§. 61.

Apelata sau recursul, intrate după termenul legal se resping din oficiu din partea forului respectiv. Iară dacă se insinuă recurs în contra deciziunii de respingere, actele împreună cu recursul se înaintează la forul apelatorial competent.

CAP. VIII.

Procedura pentru necapabilitate.

§. 62.

Incapabilitatea spirituală sau corporală de a împlini oficiul este motiv de pensionare din oficiu a tuturor persoanelor numite în §. 1, cari au drept la penziune.

§. 63.

Dacă Consistorul competent află, că subversează necapacitatea prevăzută în §. 62, provoacă pe respectivul funcționar, ca în termen preclusiv să-și înainteze cererea de pensionare.

§. 64.

Dacă funcționarul provocat deneagă cererea pensionării, sau nu voiește ori nu poate să se declare, Consistorul introduce în contra lui procedură disciplinară spre care scop dispune vizitarea prin expert (medic) a respectivului funcționar eventual efectuește ascultarea de martori și cercetează prin un comisar exmis.

Respectivul funcționar este în drept a-și aplica la vizitarea lui și un alt expert din partea sa.

§. 65.

Actele de cercetare se comunică din prezidiu fiscalului consistorial pentru propunere în termen de 14 zile.

§. 66.

Propunerea fiscalului din prezidiu se comunică în copie respectivului funcționar, ca în 14 zile să-și poată face reflexiunile.

§. 67.

După expirarea termenului, Consistorul pune la cale pertractarea și deciderea în conformitate cu dispozițiunile din acest regulament referitoare la transgresiuni și delictе.

§. 68.

Constatându-se necapabilitatea Consistorul prin sentință decretează și enunță pensionarea silită (din oficiu) a respectivului funcționar, căruia se comunică sentința în scris.

§. 69.

În contra sentinței se admite apelată în termen de 14 zile dela inmanuare.

§. 70.

Sentința de pensionare ridicată la valoare de drept se transpune numai decât forului competent a fondului de penziune cu recercarea de a efectui pensionarea faptică a respectivului.

§. 71.

Vacanța postului ocupat de respectivul funcționar se va putea decretă numai din ziua pensionării factice.

CAP. IX.

Pertractarea la forul apelatorial.

§. 72.

Pertractarea și deciderea la forul apelatorial urmează conform §-ului 50 din acest regulament.

§. 73.

Sentința forului de apelare are a se extinde atât la meritul cauzei, cât și la formalitățile procedurii și în merit ori aproabă ori schimbă sentința.

§. 74.

Forul superior de apelare anulează sentința și sau îndrumă cauza la forul competent, sau îndrumă forul inferior a întregi scăderile și a aduce altă sentință în cazurile următoare :

a) când forul inferior n'a fost competent în cauză;
b) când forul inferior n'a fost complet la număr;
c) când la aducerea sentinței a concurs vre-un membru exchis dela funcțiunea de judecător în cauza concretă;

d) când nu s'au observat regulile de procedură, în urmarea căreia nu se poate decide cauza cu temei.

§. 75.

Sentința forului apelatorial din partea forului inferior totdeauna se comunică în scris părților interesate.

CAP. X.

Executarea sentinței.

§. 76.

Sentința se poate execută, când nu s'a apelat în termen legal, sau când nu se mai poate apăla. Executarea sentinței o face de regulă forul prim.

§. 77.

Pedepsele în bani au să între în fondul, pentru care au fost designate prin sentință.

§. 78.

Când acuzatul se află suspins, iară sentința nu-l condamnă la pierderea oficiului, restituirea dănsului în

oficiu și beneficiu se întâmplă numai, după ce și-a luat pedeapsa.

§. 79.

Când executarea sentinței recere măsuri, cari nu stau la dispoziția autorității bisericești, se vor recerca autoritățile civile.

CAP. XI.

Restituirea în starea de mai înainte.

§. 80.

Restituirea în starea de mai înainte relativ la un termen pierdut, are loc numai când partea dovedește, că ia fost cu neputință a ține termenul.

Restituirea se poate cere în termen de 14 zile, dela termenul pierdut.

Asupra cererii de restituire decide forul competent de prima instanță.

§. 81.

Contra deciziunii de respingere a cererii de restituire se admite recurs în termen de 14 zile.

CAP. XII.

Inoirea procesului.

§. 82.

Inoirea procesului se poate cere la forul întâi în decurs de un an dela înmanuarea sentinței, sau deciziunii definitive, pe temeiul dovezilor nouă, nefolosite în procesul fundamental, cari se referă la împrejurările esențiale ale procesului și sunt apte a invalida starea faptică constatată în procesul fundamental.

Inoirea procesului numai odată se poate cere.

§. 83.

Cererea de invoire o rezoalvă forul întâi, după ce a făcut cercetările necesare.

§. 84.

În contra deciziunii, prin care se respinge cererea de inoie, se admite recurs în termen de 14 zile dela ziua înmanuării.

§. 85.

Drepturile câștigate de a treia persoană pe baza sentinței procesului fundamental rămân neatinsse de rezultatele înoierii procesului.

§. 86.

Cererea de inoie a procesului nu împiedecă executarea sentinței definitive aduse în procesul fundamental.

§. 87.

Dacă sentința definitivă a enunțat amovarea ori destituirea acuzatului, iar acesta în termen de 1 (una) lună dela înmanuarea sentinței definitive a cerut înoirea procesului, conform §-lui 82 din acest regulament, îndeplinirea definitivă a postului rămâne în suspens până la rezolvirea cererii de inoie.

CAP. XIII.

Calcularea terminilor.

§. 88.

Termenii se calculează cu începere din ziua ce urmează după înmanuarea sentinței sau deciziunii.

Dacă ziua din urmă a termenului cade pe zi de sărbătoare, atunci ziua de lucru următoare se consideră de cea din urmă zi a termenului.

CAP. XIV.

Dispozițiuni transitorii.

§. 89.

Regulamentul acesta intră în viață la 1/14 noemvrie a. c.

Cauzele pendente au să se continue după procedura actuală.

Toate normele și dispozițiunile contrare ies din valoare în ziua când intră în viață acest regulament.

Nr. 179 Congres. 1909.

Votat de congresul național bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania în ședința din 10/23 octomvrie 1909.

Ioan Mețianu m. p.,
metropolit.

Mateiu Voileanu m. p.,
notar general.

Un act istoric.

Foaia oficioasă „Budapesti Közlöny“ publică următoarea hotărîre mai înaltă:

Comunicatul nr. 252 Prez. 1909 al ministrului de culte și instrucțiune publică.

Majestatea Sa și apostolică regească în urma raportului ministerului de culte și instrucțiune publică și în baza dreptului său de supremă inspecțiune, prin hotărîrea Sa preînaltă din 11 noemvre 1909 a binevoit să nimicească hotărîrea congresului bisericii greco-orientale române întrunit în zilele de 1—14 octomvre 1909, aduse sub nr. 187 cu privire la ordinațiunile ministeriale nr. 186.267 și 144.003 din 1909, prin cari se regulează limba de catehizare, — hotărîre în baza căreia nunitul congres nu consimte ca în clasele superioare ale școalelor elementare de stat părțile principale ale religiunii și rugăciunile mai cunoscute să se propună și în limba ungurească; și totodată interzice tuturor preoților gr.-orientali din mitropolie, fie ei în orice calitate și oficiu, ca în chestiuni bisericești și școlare, și cu deosebire în chestiunea catehizării, să primească și execute ordinațiuni și dispozițiuni provenite dela alte autorități, streine de biserică, și în urma căreia hotărîri se califică ca delict orice abatere dela această dispozițiune, — delict care atrage după sine cercetarea disciplinară.

Motivul raportului înaintat în scopul nimicirii au fost următoarele:

1. În înțelesul ordinațiunii ministeriale nr. 87.158 din 1906, dată în urma preînaltii hotărîri din 2 oct. 1906, ce s'a adus cu privire la îndreptățirea congresului de-a exercita dreptul supremei inspecțiuni, ordinea obiectelor pentru congres, prezintată prealabil, nu conține chestiunea la care se referă hotărîrea nr. 187.

2. Congresul, când a adus hotărîri cu privire la ordinațiunile ministeriale la cari se face provocare în hotărîrea aceasta, și a depășit sfera de competență; deoarece paragraful 154 și în special punctul al doilea din acest paragraf al Statutului-Organic al bisericii gr.-or. române, la care se provoacă hotărîrea nr. 187, nu stabilește decât în chestiunile de autonomie bisericească, școlară și fundatiională sfera de competență a congresului, până când ordinațiunile ministeriale citate în hotărîre se refer exclusiv la ordinea din școalele de stat.

Tocmai din acest motiv e nevalidă orice hotărîre a congresului, care voiește să se extindă asupra ace-

stora; alineatul întâi al hotărârii nr. 187, după care (congresul) în ce privește limba de propunere a catehizării nu poate încuviința nici o restricțiune, și mai departe, „nu poate să consimtă ca în clasele superioare ale școalelor elementare de stat părțile principale ale religiei și rugăciunile mai cunoscute să se propună și în limba ungurească”, — conține nu numai necuviință față de autoritatea statului, ci și ingerință necompetentă în sfera lui de drepturi.

3. Ordinea de drept a statului e atacată în alineatul doi al hotărârii nr. 186, unde se interzice tuturor preoților, ca în chestiuni bisericesti și școlare, și cu deosebire în chestiunea catehizării, să primească și execute ordinațiuni și dispozițiuni prevenite dela alte autorități, streine de biserică. Hotărârea aceasta contravine direct tuturor legilor — în special articolelor de lege XXXVIII: 1868, XXVIII: 1876, XVIII: 1879, XXVI și XXVII: 1907, — cari acordă atât municipiilor, cât și guvernului și organelor sale, chiar și asupra școalelor confesionale, nu numai dreptul supravegherii ci și pe al dispunerii; numitul alineat deci refuză deadreptul orice supunere față de lege.

4. Agravează opunerea aceasta față cu ordinea de drept a statului, alineatul al treilea din hotărâre, care califică ca delict și amenință cu retorsiune orice abatere dela aceasta hotărâre și prin aceasta exercită asupra preoților o adevărată teroare, întrucât îi provoacă să se împotrivescă legilor și autorităților cari procedează legal.

Budapesta, 12 noembrie 1909.

Din încredințarea ministrului:

ss. **Náray Szabó**,
consilier ministerial, secretar
prezidial.

CRONICA.

Știre personală. Preasfinția Sa domnul Episcop diecezan s'a reîntors dela ședințele Consistorului Metropolitan din Sibiu.

Întru pomenirea reginei Elisabeta s'a ținut vineri serviciu divin în catedrala din Arad, oficiat de spiritualul institutului Alexiu Vesalon. A fost prezent seminarul cu profesorii în frunte, școala de fete și membrii consistorului. După serviciu tinerimea s'a adunat în sala festivă a seminarului unde profesorul Avram Sedean a ținut panegiricul. După festival tinerimea a avut zi de ferii.

Invitare. Corul învățătorilor din tractul Buteniului cu sprijinul inteligentei române din Buteni, sâmbătă, în 7/20 noembrie a. c. aranjază un concert împreună cu dans în hotelul „Coroana” din Buteni, începutul la orele șapte și jumătate seara. Prețul de intrare: Loc I. 3 cor., loc II. 2 cor., loc III. cor. 1-60 bani loc de stat 1 cor. suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor evită pe cale ziaristică. Venitul curat e destinat pentru completarea bibliotecii școlare din loc. Programa: 1. „Pe-al nostru steag” de T. Popovici, cor. 2. „Monolog” de V. Alexandri. predat de dl A. Vini. 3. „Serenadă” de G. Dima, cor. 4. „Romanze” din opera Troubadur de G. Verdi, duet cântat la violină de domni: P. Mara și G. Andreica. 5. „Rugăciune” de * * duet cântat de domni S. Dorca și A. Nini. 6. „Zigeunerweisen” de Sarasatte, solo de violină executat de dl P. Mara. 7. „Marșul economilor” de G. Porumbescu, cor.

Himen. Aurelia Comanicu și Aurel Călniceanu asesor-controlor consistorial logodiți. Venetia—Arad, octomvrie 1909. — Sincerile noastre felicitări.

Carte aprobată. Cartea de cetire pentru clasa III. primară scrisă de Nicolaie Sulica prof. cu concursul mai multor învățători a fost aprobată de ministrul unguerg de culte sub numărul 124802/909 și i s'a dat dreptul de a fi introdusă, ca manual didactic în toate școalele primare din patrie în cari se propune limba română.

Prelegere antialcoholistă. Profesorul preparandial Nicolae Mihulin, a ținut tinerimei dela seminarul nostru ort. român din Arad, la 6 nov. a. c., orele 2 p. m., o prelegere antialcoholistă bine succasă.

Prelegerea a fost foarte interesantă, atât pentru cuprinsul ei bogat, dar mai ales pentru argumentele sale neresturnabile biologice, medicale și statistice aduse contra folosirii alcoolului. Prelegerea a avut o mare influență asupra tinerimei auditoare, care depărtându-se murmură mereu: „Jos cu berea, jos cu vinul și alcoolul!” Osteneala numitului profesor merită toată lauda

Cronică bibliografică.

A apărut „Biblioteca pentru toți”. Nr. 441—442 conținând trei povestiri de Gustav Flaubert, și anume: *O inimă simplă*, *Legenda sfântului Iulian ospitalierul* și *Irodiada*, traducerea de d. Iftodiu. Prețul 60 bani.

Aceste trei povestiri, pline de un farmec deosebit, ca toate operele atât de cizelate a marelui Flaubert, care a devenit clasic în Franța și e considerat printre cei mai mari scriitori contemporani, Flaubert e și naturalist și romantic în acelaș timp, și această înfrățire a romantizmului și naturalizmului apare în deosebi în povestirile mai sus menționate. Ce poate fi mai romantic și mai fantastic ca *Legenda sfântului Iulian ospitalierul*, iar *Herodias* e o serie de tablouri fastuoase și de-o strălucire neînchipuită prin care vedem cum Salomeea prin dansul ei câștigă capul sfântului Ioan. O inimă simplă e povestirea înduioșătoare a unei sermane slujnice din provincie, și e, în simplitatea ei de un naturalism neîntrecut. În toate trei povestirile ni se arată admirabilul artist care este și căruia nu i se poate impută decât o perfecțiune prea mare.

De vânzare la librăria diecezană din Arad.

Concurse.

Pe baza rezoluțiunilor Ven. Consistoriu diecezan de sub Nrii 5980 și 6795/909, pentru îndeplinirea parohiei vacantă din **Curtici**, prin aceasta să scrie din oficiu concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu aceasta parohie sunt: 1. Una sesiune de pământ parohial; 2. birul preoțesc dela parohienii aparținători acestei parohii în proporțiunea următoare: a) dela parohienii, cari posed numai casă și intravilan, una măsură de bucate, și anume: jumătate grâu, jumătate cucuruz astfel însă, că dacă pe unul și același intravilan ar fi edificate mai multe case și astfel ar locui pe un intravilan mai multe familii,

toți acești posesori la olaltă plătesc cvota de o măsură de bucate staverită mai sus și nu fiecare separate câte o măsură; b) parohienii, care pe lângă casă și intravilan mai posed și pământ până la $\frac{1}{4}$ de sessie, vor solvi fiecare în bir câte o măsură grâu și $\frac{1}{2}$ cucuruz, ori invers după împrejurări; iar c) aceia parohieni, cari posed pământ parte $\frac{1}{4}$ de sessie, au să plătească câte una măsură grâu și una măsură cucuruz.

3. ștolele legale.

Parohia fiind de **clasa primă**, dela recurenți să recere cvalificațiune prescrisă pentru asemenea parohii.

Alesul va suporta toate contribuțiile după pământul ce'l va beneficia; va catechiza atât la școala comună cât și la cea confesională fără a ține cont la vr'o remunerație pentru aceasta.

Recursele ajustate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Curtici, să vor așterne în terminul concursual la oficiul protopopesc al tractului Chișineu (Kisjenö), având recurenții a se prezentă în cutare duminică ori sârbătoare în s. biserică din Curtici spre a-și arăta desteritatea în celea rituale și oratorie, ținând cont de dispozițiunile §-ului 20 din Regulamentul pentru parohii.

Chișineu, 29 octomvrie (11 nov.) 1909.

Demetriu Muscanu.
adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea ambelor parohii din **Cinteu**, atât a aceleia reactivată prin concuzul de sub Nr. 119/909 a Ven. Sinod eparhial, cât și a celeia remase vacantă după reposatul preot Ioan Iancu, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Ambele parohii fiind de **clasa primă**, dela recurenți să recere cvalificațiune corespunzătoare.

Venitele împreunate cu acestea parohii sunt: 1. Câte una sessiune pământ parohial; 2. Câte un intravilan parohial; 3. Despăgubire de imaș; 4. Pentru bir și ștole câte 300-300 cor. solvinde din cassa culturală.

Cei aleși au să supoarte toate contribuțiile ce cad după sesiile beneficiate și au să provadă catechizarea în școala noastră confesională din loc fără ori ce remunerație.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Cinteu, să vor așterne la oficiul protopopesc ort. rom. din Chișineu (Kisjenö) în terminul concursual, având recurenții a se prezentă în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Cinteu, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, pe lângă observarea dispozițiilor §-ului 20 din regulamentul pentru parohii.

Cinteu, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 30 august (12 sept.) 1909.

Gavriil Popluca,
preș. com. par.

Ioan Popoviciu,
notar com. par.

În conțelegere cu: *Demetriu Muscanu*, adm. ppesc.

—□—

1—3

În urma incuviințării Ven. Consistor diecezan de sub nr. 5131/1909, prin aceste să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia ofici-oasă pentru îndeplinirea postului de *capelan temporal*, la parohia de clasa a II-a din **Brusturi** pe lângă veterarul paroh Nicolau Budugan de acolo.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: jumătate din toate venitele parohiale cari sunt: 1. În loc de bir paroh. 6 și jumătate jughere pământ fânaș și arător în valoare de 200 cor. de după care pe jumătate va avea să solvească dările capelanul ales. 2. Ștolele legale, cari fac 180 cor. 3. Ajutor de stat conform cvalificațiunei alesului. 4. Casă parohială nefiind, alesul are să se îngrijească pe spesele sale de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți, ca recursele lor instruite conform regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Brusturi, să le sustearnă în terminul susindicat pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. român din Halmagiu (Nagyhalmagy).

Recurenții sunt poftiți să se prezenteze în termin regulamentar în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Brusturi spre ași arăta desteritatea în celea rituale respective în predicamânt făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parohial din Brusturi ținută la 27 sept. (14 oct.) 1909.

Nicolau Budugan,
preot, președinte.

Traian Nicodim,
inv., not. com.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, protobresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătorești-cantorele din **Măgulicea**, devenind în vacanță prin abzcere, prin aceste să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia ofici-oasă.

Emolumentele sunt: 1. Salar în bani gata din casa cult. 500 cor. 2. Spese de conferință 20 cor. 3. Spese pentru scripturistică 20 cor. 4. Lemne pentru încălzirea salei de învățământ și a locuinței învăț. după trebuință. 5. Uzufructul grădinei școl $\frac{1}{4}$ iugher cat. 6. Dela înmormântări unde va fi poftit câte 1 cor.

Alegându-l învățător este îndatorat să conducă strana fără alta remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți să-și sustearnă recursele lor instruite conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Măgulicea, în terminul sus indicat, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. român din Halmagiu (Nagyhalmagy).

Recurenții sunt poftiți să se prezenteze în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Măgulicea spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântările bis. făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința comit. parohial din Măgulicea, ținută la 14 oct. (1 nov.) 1909.

Laurențiu Iuga,
paroh, preș.

Gheorghe Petrișor,
inv., not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar*, pprezbiter, inșp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de **clasa a III-a** din **Varviz**, cu filia *Borumlaca*, protoprezbiteratul Orăzi-mari, se escrie concurs cu termin de concurgere **30 zile** dela prima publicare în organul ofici-os „Biserica și Școala“.

Emolumintele sunt: din parohia matră Varviz: 1. Casa parohială cu supraedificatele. 2. 21 jugăre pământ parte arător parte fânaș. 3. Dela 80 numere case câte o măsură de bucate, (cucuruz ori grâu), dela ceice nu vor avea bucate vor avea să primească câte 2 cor. pentru una măsură de bucate. 4. pentru lemne de foc 24 cor. 5. Pășunat pentru 6 drb. vite, pentru cari dară de pășunat o va solvi alesul. Ștolele uzuat. și anume: Pentru prohodul mic până la 7 ani 2 cor., pro-

hodul mare dela 7 ani în sus cl. III 6 cor., clasa II 8 cor., clasa I 10 cor. Predică, iertăciuni și 3 stări are să se săvârșească la fiecare prohod. Celelalte venite stolare amăsurat protocolului luat cu comitetul parohial din 26 octomvrie (8 nov.) 1909.

Dela filia Borumlaca: 1. 3 Jugere pământ arător și fânaș. 2. Dela 40 numere case o măsură bucate ori 2 cor. în bani, dela cari nu vor avea bucate. 3. Pentru lemne de foc 12 cor 4. Stolele ca și în parohia matră Varviz. Dările după pământul parohial le va solvi alesul atât în matră cât și în filie. Întregirea dela stat staverită pentru această parohie. Alesul are se catechizeze cu toți băieții de școală, atât în filie cât și în matră, fără altă remunerație.

Recurenții sunt avizați a-și trimite recursese adresate comitetului parohial concernent și ajustate coform Regulamentului pentru parohii subsemnatului protopop în termenul indicat, iar până la alegere să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala*, m. p. protopop.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorească dela școala gr.-or. rom. din **Fancica** se escrie concurs cu termin de alegere **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 196 cor. 2. 6 holde 1575 □ pământ arător și fânași 200 cor. 3. Competența de pășune după 4 drb. vite 16 cor. 4. 12 m. m. grâu à 10 cor. 120 cor. 5. Pentru lemne 48 cor. 6. Venitele stolare 20 cor. De tot 600 cor. Pentru încălzitul școlii se va îngriji comuna bisericăscă. Pentru învățătorul ales se va cere întregire dela stat până la minimalul prescriș de lege, precum și cvinvenalele. Recursese ajustate conform §-ului 61 din Reg. și adresate comit. parohial din Fancica să se înainteze subsemnatului oficiu protopopesic în Oradea-mare, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* m. p. protopop.

—□—

2—3

Pentru indeplinirea postului de învățător dela școala gr.-or. rom. din **Mezőpeterd**, devenit vacant prin pensionarea fostului învățător Petru Dagău, se escrie concurs cu termin de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 214 cor. 2. 5 holde 144 □ pământ arător cu competența de pășune 140 cor. 3. 10 cubule de bucate grâu săcăreș de pâne 120 cor. 4. Pentru paie 16 cor. 5. Pentru lemne 20 cor. 6. Pentru înscrierea băieților didactru 30 cor. 7. Pentru conducerea școlii de repetiție dela antistia comunală 30 cor. 8. Pentru scripturistică 6 cor. 9. Diurne la conferințe 6 cor. 10. Pentru umblarea cu crucea în filii dela preot 10 cor. 11. Stolele cantonale 119 cor. 40 fileri. Locuință cu 2 chilli cu supraedificate și grădină de legume. În total: 711 cor. 40 fileri.

Pentru întregirea salarului până la minimalul prescriș de lege și pentru cvinvenale se va recurge la stat.

Alesul va avea să provadă cantoratul fără altă remunerație. Dela recurenți se poștește, ca recursese instruate cu documentele provăzute în § 61 din Regulament

și adresate comitetului parohial din **Mezőpeterd**, să le înainteze P. On. oficiu protoprezbiteral în **Oradea-mare**, iar până la termenul indicat a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică de acolo pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic. Cei cu aptitudine de a conduce cor vor fi preferiți. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu: *Toma Păcala* m. p. protopop.

—□—

2—3

Pe baza aprobării Veneratului Consistor dela 15/28 octomvrie a. c. Nr. 6751/909 să escrie concurs pentru indeplinirea parohiei vacante de clasa primă din **Semlac**, cu termenul de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Una sesiune parohială constătătoare din 33 jughere 600/1600 m. □ pământ arător care aduce un venit de 1680 cor. 2. Bir preoțesc câte 15 litre grâu curat și 15 litre orz ori cucuruz dela acei credincioși, cari au pământ și casă; iar dela aceia, cari au numai casă, câte 15 litre cucuruz; cari dau un venit de circa 200 cor. 3. Stolele legale, cari aduc un venit de circa 420 cor.; aceste toate la olaltă fac un venit de 2300 cor. Din aceasta sumă detragându-se toate dările publice în sumă de circa 260 cor. pe cari alesul va fi îndatorat ale solvi, rezultă un venit curat de 2040 cor.

Recurenții vor avea să-și subștearnă recursese, ajustate cu documentele prescrișe și adresate comitetului parohial din **Semlac**, Prea On. oficiu protoprezbiteral în **Arad**; având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare - cu observare strictă a §-lui 20 din Regulament pentru parohii - în s. biserică din **Semlac**, spre a-și arată dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Semlac, din sedința comitetului parohial ținut la 27 septemvrie (10 octomvrie) 1909.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasile Beleş*, protopresbiter.

—□—

3—3

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt
tot soiul de lucrări, atingătoare de
aceasta branșe.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

52

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române, ♦ dela 50—1000 Coroane. ♦

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ♦ 30 până la 200 Coroane. ♦

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 15—100 Coroane

CANDELE de argint dela ♦ 15 până la 100 Coroane. ♦

DISC cu stea de bronz și aur, dela 8 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 15 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminăcătura celor bolnavi, din argint, 30 Coroane.

ICOANE pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 8—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 20—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ♦ și deslușiri mai detaliate. ♦

Cu stimă:

LIBRĂRIA DIECEZANĂ